

LLEGENDES D'ARREU DE CATALUNYA

LLEGENDES D'ARREU DE CATALUNYA

PEP COLL

laGalera

Primera edició en aquesta col·lecció: març del 2012
Primera edició: octubre del 2008

Realització de la coberta: Damià Mathews
Maquetació d'interior: Marquès, SL

Edició: David Monserrat
Coordinació editorial: Anna Pérez i Mir
Direcció editorial: Iolanda Batallé Prats

© 2012, Pep Coll, del text
© 2012 La Galera, SAU Editorial, de l'edició en llengua catalana

La Galera, SAU Editorial
Josep Pla, 95 – 08019 Barcelona
www.lagalera.cat
lagalera@grec.cat

Imprès a Egedsa
Roís de Corella, 16
08205 Sabadell

Dipòsit legal: B-3,575-2012
Imprès a la UE
ISBN: 978-84-246-4356-0

Qualsevol mena de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra resta rigorosament prohibida i estarà sotmesa a les sancions establertes per la llei. L'editor faculta el CEDRO (Centre Espanyol de Drets Reprogràfics, www.cedro.org) perquè n'autoritzi la fotocòpia o l'escaneig d'algun fragment a les persones que hi estiguin interessades.

La nit que la muntanya va baixar al riu

El darrer cap de setmana de setembre del 2005, em trobava a Llavorsí amb motiu d'un congrés sobre llegendes de Catalunya, que havia organitzat el Departament de Filologia Catalana de la Universitat de Lleida. Ja se sap que un congrés és cosa d'especialistes, però, en aquest cas, com que es tractava d'un tema relacionat amb les tradicions populars, els organitzadors havien escampat fulls pels pobles de la comarca, on constava que les sessions eren obertes al públic. A pesar de la publicitat, la gent del país que va acudir als actes s'hauria pogut comptar amb els dits d'una mà. La majoria dels assistents eren càrrecs públics que venien més o menys per compromís. Com que des de dissabte al matí que no parava de ploure, hi havia l'excusa de culpar el mal temps de la manca de públic. Com si els pallaresos no disposessin de cotxes per desplaçar-se, o les sessions del congrés es fessin al ras o en un local amb goteres! La veritat era que la gent del país, malgrat no poder sortir a plegar bolets, ni a caçar el senglar, ni a feinejar pels camps, s'havien estimat més quedar-se a casa abans d'empassar-se les nostres disquisicions. I ara no

us espanteu, que no pretenc pas d'exposar-vos els temes de les ponències, sinó contar-vos els fets imprevisibles ocorreguts un cop acabat el congrés.

Diumenge a migdia, després de la sessió de clausura, em vaig afegir al cotxe dels companys congressistes per anar a l'hotel de Ribera de Cardós on ens allotjàvem, situat a vuit o nou quilòmetres de Llavorsí. Tal com fèiem cada dia després de les sessions de matí i tarda, vam deixar la vall principal de la Noguera Pallaresa i ens vam desviar per la vall de Cardós. Tots teníem pressa per tornar a casa, de manera que vam dinar amb una esgarrapada i després dels comiats i dels intercanvis de correus i de mòbils, vam pujar als cotxes, ara cadascú al seu, i cap a quarts de cinc vam enfilat el viatge de tornada. Encara que fóssim de ciutats diferents, de moment anàvem l'un darrere l'altre, ja que fins a la sortida de la vall no començava el seguit de desviacions, per on anirien trencant la mitja dotzena de vehicles que vam arrencar de l'hotel Cardós. La tarda era esplèndida. L'aire havia netejat el cel de núvols i el sol encenia en els arbres de ribera tota la gamma dels colors tardorals. Tot d'un plegat, el que es va encendre van ser els pilots d'alerta del cotxe del meu davant i li va anar d'un pèl que no m'hi estavello.

En posar els peus a l'asfalt, em vaig adonar de la caravana de cotxes aturats. Davant de la nostra colla hi havia encara cinc o sis cotxes, i pocs metres més enllà el cul d'un autocar, el mateix que havia sortit de l'hotel, carregat d'escolars, pocs minuts abans que nosaltres. Davant de l'embalum de l'autocar no em vaig trobar amb cap cotxe accidentat, ni

amb cap arbre ni roca tombats al mig de la carretera, ni amb cap ramada de vaques baixant de les pastures estivals de la muntanya, com imaginava a mesura que m'hi acostava, sinó que, en realitat, era la mateixa muntanya qui havia baixat a barrar-nos el pas. Pocs metres davant del morro de l'autocar, la carretera desapareixia coberta per una muntanya colossal de terra i rocs que s'havia esllavissat per la dreta. Per sort, l'esllavissada s'havia produït moments abans del pas de l'autocar i al xofer li havia donat temps de frenar. No devia haver tingut tanta sort, segons suposava el xofer, un cotxe esportiu de color vermell que l'havia avançat poc abans, i de manera ben temerària per cert. Probablement, a aquest, l'allau l'havia enxampat de ple. Nosaltres ens havíem salvat de miracle, i tot gràcies a tenir l'autocar al davant que no ens deixava avançar i ens obligava d'anar a pas de tortuga. Però el perill encara no havia desaparegut del tot. Ens trobàvem en un lloc estret de la vall i l'esllavissada havia taponat el riu que s'escolava a la nostra esquerra, paral·lel a la carretera. Inflat per les pluges del cap de setmana, el riu s'embassava a l'entrada del congost i l'aigua fangosa amenaçava d'inundar la carretera. Havíem de començar a treure els cotxes. I sense entretenir-nos gaire, ja que la carretera era molt estreta i costava de maniobrar per donar la volta, sobretot a l'autocar.

Vam fer cap tots altra vegada davant de l'hotel Cardós. En trobar-se al centre de la població i a tocar de la carretera, aviat van acudir alguns veïns del poble i entre aquestos i els automobilistes procedents de les poblacions del capdamunt de la vall que fèiem aturar, aviat ens hi vam concen-

trar una bona colla. Al cap de molta estona va aterrar un helicòpter de Protecció Civil, que venia del sud i acabava de sobrevolar la zona. Vam saber que l'ensulsiada havia colgat dos-cents o tres-cents metres de carretera i que ja havien avisat les màquines excavadores per apartar la runa. Primer de tot caldria rebentar la bassa del riu. L'alcalde ens va dir que segurament la carretera no quedaria neta fins l'endemà i com que la vall no tenia cap altra sortida amb cotxe, ens hauríem de quedar a fer-hi nit. I ens va oferir el mateix hotel del cap de setmana. Tan aviat com vam sentir la notícia a la ràdio dels cotxes, se'ns van disparar tots els mòbils. Familiars i amics que acabaven de saber la notícia ens trucaven alarmats, i només de sentir-nos la veu, ja es calmaven. Per un moment em vaig imaginar un mòbil sonant i sonant sense parar dins d'un esportiu vermell, enterrat sota una muntanya de terra.

L'ascensor no funcionava. Aquesta va ser la primera inconveniència amb què ens vam trobar en el retorn a l'hotel. També de resultes de l'esllavissada, que havia colgat la línia de subministrament elèctric, i que havia deixat la vall sense llum, vam haver de sopar a la claror de les espelmes. A part del nostre grup, que menjàvem a la mateixa taula, hi havia un matrimoni amb dos nens de sis o set anys, una parella de joves que viatjaven amb moto, un grup de tres dones d'edat indefinida (entre quaranta i seixanta anys) i la colla dels escolars de l'autocar (una vintena de nois i noies de catorze o quinze anys), acompanyats per dos professors. Els adults miràvem de dissimular el contratemps amb cara de resigna-

ció (quin altre remei teníem, és clar), mentre que la canalla i el jovent, a primera hora eufòrics per la novetat i per la perspectiva d'un dilluns sense escola, a mesura que passaven les hores s'havien anat desinflant fins a l'ensopiment i el mal humor. Els nens de la taula del costat no paraven de remugar que volien veure el partit de futbol que en aquelles hores retransmetien per la televisió, i els adolescents de l'autocar, que ja feia dos dies que s'arrossegaven per l'hotel perquè a causa del mal temps no havien pogut sortir d'excursió, la majoria tenien el mòbil mort a la butxaca. Els uns durant el cap de setmana s'havien cruspit tot el saldo; a d'altres, més previsors, les nombroses trucades després de l'incident (als pares, noviets i novietes, cosins i tota la parentela) els havien xuclat la bateria, i sense corrent elèctric, no podien carregar-la. I ja se sap que aquest jovent que puja, sense el mòbil, ni televisió ni pantalletes semblants on capbussar-se, no saben què fer.

L'única persona que semblava alegre era l'amo de l'hotel, un home alt, ossat i rialler de mena, que anava de taula en taula repartint panerets de pa, conversa i somriures. El senyor Gabriel era un tipus curiós i estrafolari, que no s'adiu gaire amb la idea que solem tenir d'algué que regenta un establiment turístic. A banda de la seva simpatia innata, col·leccionava figures de pessebre i tenia inquietuds culturals per la vall, fins al punt que ell havia estat un dels pocs indígenes que havia tingut la paciència d'assistir a totes les sessions del nostre congrés. En el moment que s'encaminava cap a la cuina, el pare dels nens va protestar ben fort:

—Sembla mentida que un hotel com aquest no disposi d'un generador elèctric.

De fet, l'home, que devia estar fins al capdamunt de la reclamació dels fills, no feia altra cosa que expressar en veu alta una queixa que una hora o altra la majoria de clients havíem formulat amb la boca petita. El senyor Gabriel es va girar cap a la taula d'on havia sortit la queixa i va respondre, ben fort perquè ho sentíem tots:

—I és clar que tenim generador elèctric, senyor Batalla. Però només l'engeguem en situacions d'emergència.

—I què vol dir? —va protestar una de les mestres, des de la taula dels escolars—. Que no ens hi trobem, avui, en una situació d'emergència?

El senyor Gabriel va replicar:

—No veig que hi hagi morts ni ferits entre vostès. Ni corren cap mena de perill perquè, com se'ls ha comunicat abans de sopar, les màquines ja han desembussat el riu. Haurien d'estar contents, senyors, i no posar aquesta cara de funeral. Al cap i a l'últim, el tall de la carretera els ha allargat un dia més la sortida a la muntanya. Demà no els caldrà anar a la feina ni a l'escola. Ni pagar la factura de l'hotel quan se'n vagin. Com els ha dit l'alcalde, tot va a càrrec de l'ajuntament. —Després de fer una pausa, va continuar, tot mirant cap a la nostra taula—: Aquesta nit no necessiten distraccions de fora. Tenim la sort de comptar entre nosaltres amb una colla de professionals de les històries fantàstiques. En saben un niu, ja els ho dic jo. Pensin que ens en podrien explicar tota la nit i no les acabarien.

Els elogis exagerats i a la vegada comprometedors (formulats amb un cert aire de sornegueria) ens van agafar descol·locats. Encara sort que la companya Meritxell Fargues va trobar una resposta oportuna per fugir d'estudi:

—A la joventut d'avui no els diuen re les històries velles. Ja han passat de moda.

—No és pas això el que vostès han afirmat al congrés que acaben de fer a Llavorsí —va replicar l'amfitrió—. Han dit precisament el contrari. Que les llegendes són històries que canvien amb el temps, però que no passen mai de moda.

El senyor Gabriel es referia en concret a un debat sobre la vigència de les narracions tradicionals, en el qual s'havia fet una anàlisi de l'estat de menyspreu en què es trobaven les nostres llegendes a principis del segle XXI, rebaixades al món infantil, i encara dels més petits perquè s'empassen qualsevol fantasia sense queixar-se. I els congressistes ens havíem despatxat a gust esmentant tota la tropa de culpables: des del cavaller sant Jordi fins a Mickey Mouse, passant pels reculls de llegendes catalanes que fotocopiaven sempre les mateixes històries insulses, sense tenir en compte la diversitat territorial ni la riquesa temàtica dels arguments. Cadascú hi havia dit la seva. Però tots havíem coincidit, com s'havia cuidat de recordar-nos l'amo de l'hotel, que les llegendes no moren mai, ja que expressen neguits intemporals de la Humanitat, com, per exemple, l'amor per damunt de la raça i del sexe, la por de l'esterilitat o la il·lusió d'esdevenir immortals.

—Aquesta nit teniu l'oportunitat de demostrar que les vostres teories serveixen per a alguna cosa —va desafiar-nos

el senyor Gabriel—. Al menjador hi ha gent de totes les edats que estan disposats a escoltar les vostres llegendes de Catalunya. —Va fer mitja volta i va desaparèixer darrere les portes volanderes de la cuina.

No va tornar a comparèixer al menjador fins a l'hora de les postres, i llavors vam ser nosaltres els que vam reclamar-lo a la taula per comunicar-li que acceptàvem el repte que ens havia llançat. Ho havíem decidit després d'una intensa discussió, que em salto per no allargassar més aquesta primera història, del tot prescindible, i entrar al món fantàstic de les llegendes, que és el que el lector espera. Vam establir que contariem una llegenda de cada comarca de Catalunya i com que a la taula érem deu narradors, procedents com he dit de diversos indrets del país, se'ns va ocórrer de repartir-nos per vegueries, la divisió territorial que més s'hi aproximava. A banda de les set vegueries, dedicariem un capítol a la ciutat de Barcelona (agrupa la meitat de població del país) i una altra als territoris veïns de la Catalunya Nord, Andorra i la Franja d'Aragó, que si bé no formen part de la Catalunya administrativa, comparteixen amb nosaltres llengua i tradició. A aquests nou narradors, afegim-hi un presentador de la vetllada (feina que em van encolomar a mi) i ja tenim ocupats tots els companys congressistes.

Abans de començar la sessió, vaig recordar als narradors les normes que havíem acordat. Les històries havien de ser llegendes (no rondalles), o sigui, històries tradicionals ambientades en un lloc concret del territori, ja fos de procedència llibresca, religiosa o senzillament popular. Una per comarca

i procurant d'evitar la repetició d'arguments. Per exemple, si algú contava la típica història de la marededéu trobada per un bou, cap altre narrador podia repetir-la, encara que, posem per cas, la imatge fos una santa i l'animal descobridor, una ovella o un moixonet de coloraines. D'acord amb aquesta norma, els primers narradors tindrien l'avantatge de poder escollir qualsevol argument. Vam sortejar quin vèrtex del triangle geogràfic català havia d'obrir el foc (Delta de l'Ebre, Cap de Creus o Val d'Aran) i la sort se'n va anar cap al narrador de les terres de Girona.

La vetllada es va allargar poc més de dues hores. Hi posaria més salsa que la que hi correspon, si ara us digués que l'èxit va ser aclaparador, que la quarantena d'espectadors van quedar totalment embadalits escoltant les nostres històries. La veritat és que en un món com el d'avui, bombardejat per les imatges, l'embadaliment a través de la paraula nua és gairebé un miracle. Però vam aconseguir (i no és poca cosa) que ningú del públic abandonés la sala. Al contrari, aviat s'hi van afegir els cuiners i, més tard, un grup de veïns del poble i el personal d'emergència que anava i venia de l'esllavissada, i que en els descansos ens informava de la bona marxa de les obres. El senyor Gabriel encara no en tenia prou. Després de felicitar-nos, va lamentar que tan sols els clients d'aquella nit haguessin pogut gaudir de la vetllada i ens va demanar de redactar-les per escrit i fer-ne un llibre per tenir-lo ell a l'hotel. Li vam respondre que ja havíem previst d'editar un llibre sobre les ponències, comunicacions i debats del congrés.

—No llencin els diners, per l'amor de Déu! —es va exclamar—. Qui volen que se'l llegeixi, un pal així!

L'endemà al matí ens vam llevar amb la bona notícia que el riu i la carretera havien quedat oberts i que, per tant, érem lliures d'abandonar la vall quan ens vingués de gust. Mentre esmorzàvem, ens vam alegrar de saber que ningú havia pres mal, ja que sota la runa no havia aparegut cap cotxe atrapat. O sigui, que el conductor de l'esportiu vermell que suposàvem mort i enterrat, devia haver tingut temps de travessar el congost. De manera que si a nosaltres ens havia salvat la parsimònia de l'autocar, ell se n'havia escapat gràcies a córrer com un boig. Aquella tarda, doncs, Déu nos en guard, de velocitats normals!

Abans d'acomiar-nos, vam arribar a la conclusió que el senyor Gabriel hi tocava de ple: que no valia la pena de malbaratar diners ni esforços en una publicació que probablement no llegiria ningú, només els assistents al congrés, i és clar, no hi trobaríem res de nou. Així que en comptes del llibre de les ponències, vam decidir de publicar les llegendes de la vetllada.

Vet aquí, amics lectors, l'origen del llibre on acabeu d'entrar. Encara que no sigui ben bé el mateix la paraula contada que l'escrita, confio que, almenys per una estona, us oblideu d'imatges i de pantalletes i entreu en les fantasies d'aquella vetllada, en un hotel dels Pirineus, la nit que la muntanya va baixar al riu.

Lleida, primavera del 2008

Comarques de Girona

L'Alt Empordà - El Baix Empordà - El Gironès
La Garrotxa - El Pla de l'Estany - El Ripollès - La Selva

La Teresa Bernadó, una mestra de Cornellà del Terri, es va posar dreta i s'adreçà a l'auditori amb aquestes paraules: «Bona nit a tothom. A mi m'ha tocat d'obrir la sessió per les comarques de llevant de Catalunya, que componen les terres de Girona. Totes set comarques pertanyen a la Catalunya Vella i s'estenen dels Pirineus fins al mar. I ja sabeu que tant la història com la diversitat geogràfica són camp adobat per al conreu de les llegendes. D'aquests camps de fantasies, a les terres de Girona en trobem de tota mena. Monestirs llegendaris com Sant Pere de Rodes o Ripoll, santuaris com el Mont, Núria o la Salut, personatges històrics com Carlemany o el comte Arnau, éssers fantàstics com els follets de la Garrotxa, les bruixes de Llers, les encantades de Tunes o l'encantada mora de les Coves de Ribes, que fa segles que espera un home valent de debò que la desencanti...

»Els meus companys de taula pensen que he tingut sort de ser la primera, ja que puc triar de cada comarca la història que vulgui. La veritat és que això de començar, per a mi, més aviat és un problema. Vull dir que si de la comarca

del Pla de l'Estany trio, per exemple, la llegenda del drac de Banyoles, us quedareu sense saber què li va passar al pagès Morgat un dia que tot llaurant va sentir una veu misteriosa que li deia: "Morgat, Morgat: vés-te'n a casa o seràs negat." També us perdreu el fabulós tresor enterrat sota una roca a la muntanya del Gra de Fajol, i el brillant que duïa al cap el serpent de la Vall d'Aro i que només es treia mentre es banyava a la platja, o la increïble història del mariner de Sant Pau, el primer emigrant que va fer cap a les muntanyes del Ripollès procedent de la costa, on acabava de naufragar amb el seu bot improvisat... No us vull pas desanimar. Estic segura que les històries que em dispo a contar-vos són les millors de les terres de Girona.»

Rotllà, el gegant desarmat

L'Alt Empordà

Un dels reis moros que governaven els diversos regnes en què s'havien repartit la Península Ibèrica va enviar un missatge a l'emperador Carlemany en el qual li prometia ajuda en la reconquesta de la ciutat sarraïna de Saragossa. Com que els moros solien tenir tot sovint batusses entre ells, l'emperador cristià s'ho va creure. Va travessar els Pirineus amb el seu millor exèrcit i en pocs dies es va plantar davant les portes de la ciutat de l'Ebre. Aviat, però, es va adonar que havia caigut en un parany. Llavors, tots a córrer. A l'acte va ordenar l'aixecament del setge i va enfil·lar la retirada cap al seu país. Ell mateix es va posar al cap de l'expedició, mentre confiava les tropes de la rereguarda al seu nebot, Rotllà, el guerrer més corpulent i valerós de França.

L'exèrcit cristià va remuntar la vall de l'Ebre i, un cop en terres de Navarra, va tòrcer cap al nord en direcció a les valls dels Pirineus. Els moros no es van deixar veure en tot el trajecte. Havien preparat la gran emboscada just a la frontera, en la collada pirinenca d'Orreaga, indret conegut

en castellà amb el nom de Roncesvalles. Amb tot, no es van atrevir a enfrontar-se directament a l'emperador. Tan aviat com Carlemany va haver passat amb les seves tropes, van caure per sorpresa damunt els homes de Rotllà, que avançaven pel mig del bosc confiats de tenir com qui diu un peu a França. Rotllà es defensava dalt del cavall, armat amb una barra de ferro massís de quatre metres de llarg, que fins llavors l'havia fet invencible. Aquell dia, però, per més que lluités com un gegant, no hi havia manera d'acabar amb els soldats enemics, els quals es despenjaven de les branques dels avets com una pedregada fosca i inacabable.

A l'últim, un cop d'espasa va ferir-lo de mort, i llavors no va voler donar als enemics el gust de veure com queia del cavall i es dessagnava davant d'ells. Amb les forces que li quedaven, va donar un cop de brida al cavall i fugí a esperons batuts del camp de batalla. El gegant ferit va anar errant per la serralada pirinenca, travessant valls i muntanyes en direcció a llevant, a la recerca d'una collada per travessar cap al seu país. Però els Pirineus, com si volguessin barrar-li el pas, a cada vall s'aixecaven més. Al cap d'unes setmanes de travessa va arribar al Canigó, que és l'última muntanya important pel cantó de la Mediterrània. Llavors Rotllà va baixar al fons de la vall i, sentint pròxima la seva mort, va decidir abandonar l'arma que havia traguinat fins allí. Quan passava el pont de Ceret, es va girar cap als turons de migdia i va exclamar tot llençant la barra amb les últimes forces:

*On aquest garrot caurà
Maçanet s'anomenarà.*

El ferrot va volar com un coet damunt la serralada de l'Albera, espetegà contra la torre del castell de Cabrera, que de l'impacte quedà convertit en un tarter de rocs, i va sortir rebotat fins a clavar-se en un planell de més avall. Poc després, el gegant guerrer va caure mort, abans de poder arribar a la seva terra. Van enterrar-lo a la capçalera del riu Tec, en un monument funerari fet de pedres enormes, anomenat la Caixa de Rotllà.

Entretant, els pagesos de l'altra banda de l'Albera havien acudit al lloc on s'havia clavat la barra. Van pensar que si l'heroi cristià havia llençat l'arma, enderrocant la fortalesa dels Cabrera, era senyal que la guerra havia acabat i que venien temps de pau. Van fundar un poble a l'entorn de l'arma abandonada i, tal com havia profetitzat Rotllà, li van posar per nom Maçanet. En comptes de fondre l'arma per forjar relles i aixades (com solien fer els pagesos quan s'acabava una guerra), van deixar-la al mateix lloc, que amb els anys es convertiria en la plaça major del poble. Es van estimar més de donar-li altres utilitats. Van assegurar la base del ferro amb una pedra de molí que feia de banc per seure i van soldar una anella a la punta que servia per penjar el llum les nits de ball a la plaça. I encara hi és avui, al bell mig de la plaça de Maçanet de Cabrenys.

Les tres torres de Calonge

El Baix Empordà

Els pobles de la costa empordanesa tot sovint eren víctimes d'atacs i de saquejos de bandes de pirates que campaven lliures per la Mediterrània. La població de Calonge solia ser de les més castigades. En trobar-se lleugerament retirada terra endins, els veïns no s'adonaven de la presència dels bandolers fins que aquestos ja havien desembarcat i llavors ja no hi havia temps per organitzar la defensa ni per amagar els béns. Per evitar que els agafessin desprevinguts, van idear un sistema de vigilància consistent en una línia de torres de guaita que anaven des de la costa fins al poble. N'hi havia tres: la torre Valentina, a tocar del mar; la torre del Baró, al mig dels camps, i la torre de Malús, a l'entrada del poble. Aquesta última era una fortalesa vella, anomenada així perquè antigament el senyor del poble hi exercia el *mal ús* del dret de cuixa. O sigui, que en tots els casaments que es feien sota els seus dominis, l'home tenia dret a passar la nit de bodes amb la núvia.

A la torre Valentina, la de més responsabilitat ja que

havia de vigilar la costa, hi van posar de guarda el millor home que van trobar. Era actiu i treballador, un belluguet de feina que no se sabia estar un moment de braços plegats. El primer dia se'l va passar abocat als merlets escombrant amb els ulls tota la superfície blava des de la costa fins a la ratlla de l'horitzó, neguitós de poder cridar d'un moment a l'altre: *Hi ha moros a la costa!*

Però l'enemic no es veia en part de món. Ni l'endemà, ni l'altre, ni la setmana següent, cap nau estranya va donar senyals de vida. Fastiguejat d'estar-se com un estaquirot al capdamunt de la torre, l'home va pensar que bé podria aprofitar el temps baixant a les roques i mirar de pescar alguna closca per fer bullir l'olla. I així ho va fer. A còpia de dies, vist que podia fer perfectament les dues feines, de guardià i de pescador, cada cop s'allunyava més de la costa.

Un dia que es trobava amb la barca un parell de milles mar endins, tot d'una va albirar una nau sospitosa. A l'acte encarà la proa a la costa i es posà a remar amb totes les seves forces, perseguit cada vegada de més a prop per un vaixell pirata que semblava volar amb les veles desplegadas. Va tenir el temps just d'amorrar la barca a la sorra, saltar a terra i refugiar-se a l'interior de la torre. Després de tancar la porta per dins, s'enfilà escales amunt fins els merlets, on féu onejar la banderola vermella d'alarma. El senyal va ser captat pel guardià de la torre del Baró, que l'envià diligent al seu company de Malús, ja dins de la població de Calonge. Però aquest dormia com un soc. Contràriament al seu company de la costa, el de Malús es

passava el dia gratant-se la panxa a l'interior de la torre. El va despertar el terrabastall provocat pels pirates, que, una vegada més i a pesar de tants guardians i tantes fortificacions, van saquejar com van voler la població i se'n van emportar el que més goig els feia.

D'aquella feta les autoritats de Calonge van despatxar els guardians de les torres de la costa i del poble, i es van mostrar molt més primmirats a l'hora de seleccionar-ne de nous. Van triar persones de caràcter pacient i constant, que no fossin ganduls però tampoc treballadors en excés. I conten que el seu exemple va ser seguit posteriorment pels tribunals d'oposicions als cossos de policia armada, de bombers i de guardes de tota mena.